

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Ephemeroptera (dagsländor), **Familj:** Ephemeridae (sanddagsländor), **Släkte:** *Ephemera*, **Art:** *Ephemera glaucops* Pictet, 1843 **Synonymer:**

Kännetecken

Arterna i släktet *Ephemera* är våra största dagsländor, ca 30 mm vartill tre spröt fördubblar denna längd. Larverna har något kortare spröt samt tofsliknande gälar placerade i en rad på sidorna av ryggen: Dessa rör sig pulserande för att pumpa fram syrerikt vatten, något som är viktigt för sedimentlevande djur som *Ephemera glaucops*. De tre svenska arterna i släktet är snarlika. Såväl larver som vuxna sländor särskiljs genom teckningarna på bakkroppen, där *E. glaucops* har fyra strimmor på ryggsidan av de bakre segmenten. Unikt för larven är ett utskott på frambenets skenben. ???????

Utbredning och status

Har en vid men splittrad utbredning i Europa och saknas flera av de yttre områdena, som i Baltikum, Ryssland, Polen, Storbritannien, Belgien och Portugal. Finns i länderna däremellan men även i Ukraina och Rumänien. I Norden har den bara påträffats i Sverige och då framför allt i stora sjöar; Vätern och Mälaren men är också känd från sjön Yngern i Stockholms län. Litoralens mjukbottnar undersöks sällan vid bottenfaunaundersökningar och därför finns det med stor sannolikhet flera okända populationer i Sverige. Kunskapsbrist råder om artens status men sannolikt är den känslig för organiska föroreningar och har minskat till följd av eutrofieringen. I flera tyska delstater, liksom i Tjeckien är arten rödlistad i klasserna CR eller EN, d v s akut eller starkt hotad. Sannolikt är den hotad i stora delar av Europa.

Ekologi

Stor kunskapsbrist råder om artens ekologi vilken dock förefaller likna den betydligt vanligare *Ephemera vulgata*. *E. glaucops* synes emellertid vara mer knuten till större sjöar vilket visas av de svenska förekomsterna i Vätern och Mälaren. Livscykeln inom släktet är oftast treårig men kan variera beroende på vattentemperaturen. Larverna är detritusätare och gräver gångar i bottensedimentet, men kan också förflytta sig längre sträckor simmande över botten. Larverna påträffas oftast på sandbotten med stort inslag av organiskt material, ofta på de djupare delarna av litoralen, ned till sublitoralen. De vuxna sländorna lever endast några dagar och förtär ingen föda under denna period. Hannarna flyger uppåt och dalar sedan nedåt i ett rytmiskt mönster, ofta i stora svärmar. Honorna är mer diskreta och syns oftast inte förrän de är redo för parning då de flyger in i svärmen av hannar. De befruktade honorna flyger sedan över vattnet och äggläggning sker genom att doppa bakkroppen på en rad platser.

Hot

Kunskapen om arten är begränsad men den synes den vara känslig för eutrofiering. De två fränderna inom släktet, *E. vulgata* och *E. danica* är mycket känsliga för försurning och man kan därför anta att detta även gäller för *E. glaucops*. Dessa två miljöfaktorer är idag under kontroll i Sverige, särskilt i större sjöar. Artens ovanlighet gör att den sannolikt har flera okända miljökrav och mer kunskap om dessa behöver skapas.

Åtgärder

Öka kunskapen om artens ekologi samt om dess utbredning i Sverige. Då arten är starkt hotad på många håll i Europa är det viktigt att utreda den svenska andelens storlek. Eftersom Sverige hyser många större sjöar med god vattenkvalitet kan andelen vara betydande. Dock kan vårt nordliga klimat vara en begränsande faktor för arten.

Litteratur

Blanke, D., Doerfer, K., Boewingloh, F. 1993. Rediscovery of *Ephemera glaucops* Pictet, 1843 for Lower Saxony (Insecta: Ephemeroptera). *Braunschweiger Naturkundliche Schriften*. 4: 451–453.

Degerman, E., Fernholm, B. och Lingdell, P-E. 1994. *Bottenfauna och fisk i sjöar och vattendrag*. Naturvårdsverket rapport nr 4345: 37, 183.

Engblom, E. 1996. Ephemeroptera, Mayflies. In *Aquatic Insects of North Europe*. P. 13-53. Apollo Books Stenstrup. <http://www.faunaeur.org>

Författare

Ulf Bjelke 2007. Beskrivning rev. Eva Engblom 2018 © ArtDatabanken, SLU 2018.